

The Hungarian Language

Journal of the Society of Hungarian Linguistics

Managing Editor

DEZSŐ JUHÁSZ

Editors

TAMÁS FARKAS, RUDOLF SZENTGYÖRGYI

Editorial Board

IMRE BÉKÉSI, KÁROLY GERSTNER, LÁSZLÓ HONTI,
ISTVÁN HOFFMANN, FERENC KIEFER, JENŐ KISS,
ISTVÁN NYOMÁRKAY, PÉTER SIPTÁR, ISTVÁN SZATHMÁRI

Advisory Board

SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTIN GUSEV (RU), JÁNOS PÉNTÉK (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)

CONTENTS

TVERDOTA, GYÖRGY: Attila József's theory of the magic of names and onomastic inspiration	257
BENYOVSZKY, KRISZTIÁN: Distortion of names and parallelism of characters in crime fiction	278
PÁJI, GRÉTA: Names as intertextual linguistic items in the Esti Kornél short stories	288
BALÁZS, GÉZA: Folklore stylized into a world view. Language and style in Áron Tamási's in-complete trilogy	302
BARANYINÉ KÓCZY, JUDIT: Cultural metaphors and schemata in the representation of RIVER in Hungarian folk songs. Part 2	320
Minor contributions. HEGEDŰS, ATTILA: Methodological remarks	330
Etymologies. FORGÁCS, TAMÁS: On the origin and meaning of the Hungarian idiom <i>Simon bíró</i> 'Mayor Simon'. – KARA, GYÖRGY: On the Turkic origin of Hungarian <i>úr</i> 'lord; mister'	334
Spoken Hungarian. GAZDAG, VILMOS: Second-language homonyms in Transcarpathian Hungarian dialects	347
Reviews. BENCZES, RÉKA: Language and mind. Judit Baranyiné Kóczy, Nature, metaphor, culture: Cultural conceptualizations in Hungarian folksongs. – PRESINSZKY, KÁROLY: Fruszina Sára Vargha, A nyelvi hasonlóság földrajzi mintázatai. Magyar nyelvjárások dialektometriai elemzése [Geographical patterns of linguistic similarity. A dialectometric analysis of Hungarian dialects]. – SIKLÓSI, BEÁTA: István Kozmács – Ildikó Vančo eds., Sztenderd – nem sztenderd. Standard – nem standard. Variációk egy nyelv változataira. Válogatás a 18. Élőnyelvi Konferencia – Nyitra, 2014. szeptember 18–20. – előadásaiából [Standard vs. non-standard. Variations on language varieties. Proceedings of the 18th Conference on Spoken Hungarian, Nitra, September 18–20, 2014]	359
Society news. VÖRÖS, OTTÓ: A memorial tablet in honour of József Véghe	371
Data from the history of Hungarian. JUHÁSZ, DEZSŐ – TERBE, ERIKA: 16th-century Hungarian petitions from the Archives of the Court Chamber of Pressburg	372
Letters to/from the Editor. István Fábián writes	383
Contributors	384

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ: 1904-BEN

114.
ÉVFOLYAM

2018.
3. szám

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG
BUDAPEST

MAGYAR NYELV 114. ÉVF. 3. SZÁM * 2018.

Felelős szerkesztő
JUHÁSZ DEZSŐ

Szerkesztők
FARKAS TAMÁS, SZENTGYÖRGYI RUDOLF

Szerkesztőbizottság
**BÉKÉSI IMRE, GERSTNER KÁROLY, HONTI LÁSZLÓ,
HOFFMANN ISTVÁN, KIEFER FERENC, KISS JENŐ,
NYOMÁRKAY ISTVÁN, SIPTÁR PÉTER, SZATHMÁRI ISTVÁN**

Nemzetközi tanácsadó testület
**SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTYIN GUSZEV (RU), PÉNTEK JÁNOS (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)**

TARTALOM

TVERDOTA GYÖRGY: „egy, kit a szó nevéen szólít”. József Attila névvarázs-elmélete és névtani ihlete	257
BENYOVSZKY KRISZTIÁN: Névtorzítás és alakpárhuzam a krimi irodalomban	278
PÁJI GRÉTA: A név mint intertextuális nyelvi egység az Esti Kornél-novellákban	288
BALÁZS GÉZA: Folklórból stilizált világkép. Nyelv és stílus Tamási Áron csonka triológijában	302
BARANYINÉ KÓCZY JUDIT: Kulturális metaforák és sémák a magyar népdalok FOLYÓ-reprezentációiban. 2. rész	320
Kisebbségi közlemények. HEGEDŰS ATTILA: Módszertani megjegyzések	330
Szó- és szóhasználati magyarázatok. FORGÁCS TAMÁS: Adalékok <i>Simon bíró</i> szólásunk jelentéséhez és keletkezéséhez. – KARA GYÖRGY: A magyar <i>úr</i> szó török eredetiségéhez	334
Élőnyelv. GAZDAG VILMOS: Másodnyelvi homonimák a kárpátaljai magyar nyelv-járásokban	347
Szemle. BENCZES RÉKA: Nyelv és lélek. Judit Baranyiné Kóczy, Nature, Metaphor, Culture: Cultural Conceptualizations in Hungarian Folksongs. – PRESINSZKY KÁROLY: Vargha Fruzsina Sára, A nyelvi hasonlóság földrajzi mintázatai. Magyar nyelvjárások dialektometriai elemzése. – SIKLÓSI BEÁTA: Kozmács István – Vančo Ildikó szerk., Sztenderd – nem sztenderd. Standard – nem standard. Variációk egy nyelv változataira. Válogatás a 18. Élőnyelvi Konferencia – Nyitra, 2014. szeptember 18–20. – előadásaiból	359
Társasági ügyek. VÖRÖS OTTÓ: Emléktábla Végh József tiszteletére	371
Nyelvtörténeti adatok. JUHÁSZ DEZSŐ – TERBE ERIKA: 16. századi magyar nyelvű folyamodványok a Pozsonyi Kamara levéltárából	372
Levélszekrény. Fábián István írja	383
Számunk szerzői	384

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁGRÓL

A Magyar Nyelvtudományi Társaságot illető közléseket (tagajánlás, elhalálozás, indítvány, javaslat, könyv- és egyéb adományok bejelentése) *Kiss Jenő elnök* címére (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A) kell küldeni. – Az évi tagsági díj 4000 Ft, nyugdíjasoknak 2000 Ft, egyetemi és főiskolai hallgatóknak, gyesen, gyeden lévőknek 1000 Ft. Pártolói tagdíj 10 000 Ft. – A Társaságnak szánt pénzösszegek (tagsági díj, kiadványok ára, céltámogatás) a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* címére küldhetők (*Bakonyiné Tóth Gabriella* szervező titkár: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, III. em. 324. szoba), vagy befizethetők a Társaság **Erste Bank 11991102–02102971 számú csekk számlájára**. A Társaság köszönettel fogadja a személyi jövedelemadó 1%-ára tett felajánlásokat; **adószám: 19007665-1-42.**

Félfogadási idő: kedd (a felolvasó ülések előtt): 14–16.30, csütörtök: 10–12 óráig. Telefon (félfogadási időben): 485-5200/5121 mellék.

A Társaság honlapja: www.mnyt.hu, ímélcíme: tarsasag@mnyt.hu.

EGYÉB TUDNIVALÓK

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága, 1089 Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, ímélben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440. További információ: +36-80-444-444. • Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: 201-8891, ímél: batthyany@kultur-press.hu). • Éves mutató: Kiss Gabriella. Tördelte Szabó Panna. Készült a START Nonprofit Kft. Nyírségi Nyomda üzemében. Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató. A folyóirat elektronikus változata olvasható a világ-hálón: <http://www.c3.hu/~magyarnyelv>. Ímélcímünk: mny.szerk@gmail.com.

Manuscripts and editorial correspondence should be addressed to *Magyar Nyelvtudományi Társaság / Society of Hungarian Linguistics*, Budapest, Múzeum krt. 4/A, H-1088 Hungary. E-mail: mny.szerk@gmail.com. Web: <http://www.c3.hu/~magyarnyelv>. Distributed in Hungary by Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága. Subscriptions accepted by newspaper carriers, and in the Magyar Posta Zrt. office: 1089 Budapest, Orczy tér 1. E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu. Distributed outside Hungary by Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: +36-1-201-8891, e-mail: batthyany@kultur-press.hu).

Folyóiratunk állandó támogatója
az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottsága.

Folyóiratunknak ezt a számát
támogatta:

25nka
Nemzeti Kulturális Alap

ISSN 0025–0228 (nyomtatott)

HU ISSN 1588–1210 (online)